

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

Мусхаріної Юлії Юрівни

на дисертацію **Британа Юрія Анатолійовича**

**«ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ІЗ КРАЇН
СЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ»,**

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Пріоритетним напрямком сучасної політики в освітній галузі є напрям збереження здоров'я молодого покоління, пошук шляхів формування потреби студентської молоді в культурі здоров'я, цінностей здоров'язбережувальної діяльності. Система вищої освіти України забезпечує ефективну професійну підготовку фахівців з інженерно-педагогічної освіти, в тому числі молоді з країн Середньої Азії. Адже, в цьому процесі є низка суперечностей, зокрема, між усвідомленням суспільством цінності здоров'я молодого покоління, необхідності його культивування в освітньому процесі і неврахуванням можливостей професійної підготовки в формуванні здоров'язбережувальної компетентності студентів-іноземці; між визнанням стану здоров'я одним із показників ефективності підготовки інженерно-педагогічних кадрів, що забезпечуються під час підготовки в вищих навчальних закладах України, та нерозробленістю організаційно-педагогічних умов реалізації системи формування здоров'язбережувальної компетентності студентів із країн Середньої Азії.

Відтак, дисертаційне дослідження Юрія Анатолійовича Британа, присвячене проблемі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів із країн Середньої Азії у ВНЗ України, безперечно, є актуальним.

Вагомість дослідження підкреслюється ще й тим, що дисертацію виконано у відповідності з планом наукових досліджень кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Української інженерно-педагогічної академії в межах теми

«Психолого-педагогічні засади розробки системи підготовки в Україні інженерно-педагогічних кадрів для країн СНД Азійського регіону» (РК 0112U005980).

Структура роботи є логічною, чітко відображає безперечну наукову новизну та практичну значущість. Основний зміст дисертаційної роботи свідчить про великий досвід здобувача, його здатність до системного охоплення різних аспектів досліджуваних педагогічних процесів, критичність і креативність професійного мислення.

Інтерес викликає аналіз особливостей формування здоров'язбережувальної компетентності студентів-іноземців в вищому навчальному закладі України в педагогічній теорії та практиці. Залучення достатньо широкої теоретичної бази дозволило Юрію Анатолійовичу Британу ґрунтовно висвітлити теоретичні засади дослідження та сформулювати його вихідні положення.

Заслуговує на увагу та схвалення виважено сформульований науковий апарат дослідження, зрозуміла логіка, структура, доказовість кожного висунутого положення. Так, автор, на підставі узагальнення вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних досліджень науковців, розкриває поняття «здоров'язбережувальна поведінка особистості», «здоров'язбережувальна компетентність» з чітким визначенням суті загальних та спеціальних компетентностей; «здоров'язбережувальна компетентність інженера-педагога»; схарактеризоване поняття «формування здоров'язбережувальної компетентності студента інженерно-педагогічного навчального закладу» та «процес професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів із країн Середньої Азії».

Варто зазначити, що проведений аналіз стану формування здоров'язбережувальної компетентності студентів з країн Середньої Азії, Юрієм Анатолійовичем виявлено основні проблеми, а саме: відсутність потреби і мотивації студентів до організації оптимальної рухової активності; неправильна організація режиму праці, відпочинку, харчування; відсутність необхідних знань, умінь, навичок зі збереження та зміцнення власного здоров'я; несформованість навичок ведення здорового способу життя і протидії шкідливим звичкам;

неусвідомлена роль і значення здоров'язбережувальної компетентності для майбутньої професійної діяльності.

Заслуговує на увагу, що в проблемі здоров'язбережувальної компетентності студентів із країн Середньої Азії, дисертант виділив цілком досяжну мету, окреслив адекватні завдання, застосовував методи, що відповідають предмету дослідження.

Виконуючи завдання дослідження, Юрій Анатолійович чітко відобразив схему напрямів створення здоров'язбережувального освітнього середовища інженерно-педагогічного навчального закладу, застосовував методи, що відповідають предмету дослідження.

Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, слід визначити, що дослідником уперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови реалізації системи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів із країн Середньої Азії; визначено суть здоров'язбережувальної компетентності інженера-педагога як професійно значущої характеристики представника професійної групи соціономічного типу дуального характеру; також визначено суть і проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності студентів із країн Середньої Азії, пов'язані з особливостями майбутньої діяльності інженера-педагога.

Розроблене дисертантом методичне забезпечення організаційно-педагогічних умов реалізації чинної системи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів передбачає внесення змін у професійну підготовку студентів із країн Середньої Азії шляхом надання інформаційної, інформаційно-консультативної і інформаційно-роз'яснювальної підтримки усім суб'єктам щодо організації здоров'язбережувальної діяльності студентів із країн Середньої Азії, внесено зміни в зміст передбачених навчальним планом підготовки студентів дисциплін, розроблено факультативи з валеологічного напрямку тощо.

Застосування умов реалізації системи формування здоров'язбережувальної компетентності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей із країн Середньої Азії, як засвідчують результати експериментального дослідження, виявилось ефективним.

Результати педагогічного експерименту піддано якісному і кількісному статистичному аналізу, що підтверджують значущість і доцільність педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів із країн Середньої Азії. Усе це в сукупності забезпечує обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та свідчить про їхню достовірність.

Подальшого розвитку набули форми і методи роботи зі студентами-іноземцями під час професійної підготовки в вищому навчальному закладі в Україні, шляхи організації їхньої здоров'язбережувальної діяльності (диференційоване фізичне виховання, залучення до волонтерської діяльності); напрями створення здоров'язбережувального освітнього середовища вищого інженерно-педагогічного навчального закладу.

Практичне значення вбачаємо у розробленні й упровадженні матеріалів до семінару кураторів академічних груп та викладачів «Формування здоров'язбережувальної компетентності студентів із країн Середньої Азії», а також збагачення змістовних модулів дисциплін темами, змістовними блоками щодо формування навичок здорового способу життя, зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я. Матеріали, подані в додатках, мають суттєве практичне значення для методичного забезпечення освітнього процесу студентів-іноземців інженерно-педагогічного вищого навчального закладу України. Застосування активних методів навчання (бесіди-обговорення, бесіди-дискусії, мозковий штурм, акваріум тощо), методів заохочення дозволило сформувати у студентів з Середньої Азії достатньо високий рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності.

Список використаних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації здійснено загалом з дотриманням вимог.

Варто підкреслити, що результати дослідження належним чином апробовані і впроваджені в освітянську практику. Зокрема, основні положення і результати дисертаційної роботи доповідались і обговорювались на 5 міжнародних і всеукраїнських конференціях та опубліковані у 5 провідних виданнях України та зарубіжжя.

Упровадженням охоплено декілька регіонів України, про що свідчать 3 довідки з вищих навчальних закладів. Це дає змогу стверджувати про гарні перспективи для подальшого поширення отриманих результатів дослідження в практиці вищої освіти студентів із Середньої Азії в Україні.

Автореферат дисертації відповідає сучасним вимогам щодо кандидатських дисертацій, достатньо повно відображає структуру, основні положення, результати, висновки дисертаційної роботи та дає цілісне уявлення про проведене дослідження.

Є всі підстави класифікувати дисертаційне дослідження Юрія Анатолійовича Британа як завершене теоретико-експериментальне дослідження, що містить нові наукові положення, має вагоме теоретичне і практичне значення.

Результати проведеного дослідження дають підставу вважати, що визначені завдання реалізовано, мета досягнута, сукупність отриманих наукових результатів і положень мають важливе значення для теорії і методики професійної освіти. Загалом, дисертація Ю.А. Британа заслуговує на позитивну оцінку, проте вважаємо за доцільне зробити деякі зауваження і висловити окремі побажання:

1. Різномірно й глибоко досліджуючи сутність формування здоров'язбережувальної компетентності студентів із Середньої Азії у вищих навчальних закладах України, автор не висвітлює особливості цього процесу в Узбекистані, Туркменістані, Таджикистані.

2. У дисертації бракує теоретичного аналізу праць зарубіжних науковців щодо формування здоров'язбережувальної компетентності студентів-іноземців у вищих навчальних закладах інших країн.

3. Загальну практичну цінність роботи значно посилило б наведення в додатках не лише робочих програм дисциплін «Основи здорового способу життя», а й методичних рекомендацій до проведення семінарів кураторів академічних груп студентів із країн Середньої Азії.

Висловлені зауваження і побажання не впливають на позитивну оцінку виконаного дослідження та не знижують його цінність.

На підставі зазначеного вище вважаємо, що дисертаційна робота «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів із країн Середньої Азії у вищих навчальних закладах України» відповідає пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Юрій Анатолійович Британ заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри медико-біологічних основ
охорони життя та цивільного захисту
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

Ю.Ю. Мусхаріна

Підпис Мусхаріної Ю. Ю. засвідчую
Начальник відділу кадрів

Є. С. Сілін